

Селецький Арсеній
 (* 8.06.1860, с. Хролин,
 нині Шепетівського району
 Хмельницької області – † ?)

Автор першої друкованої праці, спеціально присвяченої *Острозькій друкарні* та її виданням у зв'язку з діяльністю академії кінця XVI – початку XVII ст. в Острозі. Закінчив Волинську духовну семінарію (1881), Київську духовну академію (1885). Як пошукову роботу на здобуття академічного ступеня кандидата богослов'я підготував монографію “Острожская типография и ее издания”, яку ще до захисту опублікував у пресі (“Волинские епархиальные ведомости”, 1884-1885) і окремим виданням (1885). При захисті в духовній академії ця робота була відхилена як невідповідна вимогам до православної богословської науки, ступінь кандидата богослов'я пошукач не отримав і надалі служив чиновником у Київській контрольній палаті.

Робота А. Селецького отримала неоднозначну оцінку спеціалістів: “Книга не відрізняється новизною фактів, але являє собою чудове зібрання усіх даних, які відомі про острозьку друкарню” (І. Каманін), “Праця маловартісна, про Остріжську друкарню, як друкарню, тут нічого нема... Автор не дав собі раду з цією великою літературою”, (І. Огієнко).

Праці: Острожская типография и ее издания // Волинские епархиальные ведомости. – Часть неоф. – 1884. – № 29-35; 1885. – № 7-11, 21-26 (окрема відбитка: Почаєв, 1885).

Література: Каманін І. Арс. Селецкий. Острожская типография и ее издания. Почаєв, 1885 // Киевская старина. – 1886. – № 1. – С. 161-164; Огієнко І. Історія українського друкарства. – Київ, 1994. – С. 95, 206.

Микола Манько

Синагога (Велика) Острозька

Оригінальна пам'ятка архітектури епохи Ренесансу та бароко на території Західної України. Була культурно-освітнім осередком єврейської громади і використовувалася для різноманітних цілей. Крім богослужіння, тут проводилися загальні збори кагалу, навчали дітей, равинів, проводилися суди. При С. з 1608 р. працювала друкарня, яка була закрита 1832 р. у зв'язку з тим, що тут друкувалися маніфести польських повстанців. Проте, коли почала діяти С., точних відомостей немає. А. Перлштейн відносив її початок до 1400 року. Такої ж думки щодо створення єврейської святині в Острозі дотримувалися автори монографій про Острог С. Кардашевич, М. Тучемський, А. Хведась та інші. У акті поділу володінь князя В.-К. Острозького між його синами Янушем і Олександром 1603 року згадувалася синагога та школа равинів, що існувала при ній.

С. була збудована у східній рівнинній частині Острога, неподалік від берега річки Вілії. У плані С. квадратна, в об'ємі кубічна, з чотирма внутрішніми восьмигранними стовпами з тесаного каменю, які поділяли її внутрішній простір на п'ять рівних частин. Стовпи були завершені такими ж восьмигранними композитивними капітелями з квадратними карнизами зверху, на які опиралися циліндричні склепіння. Своїми осями склепіння орієнтовані в напрямі південь-північ. У протилежному напрямі стовпи зі стінками і між собою були з'єднані півкруглими арками, які мали меншу висоту, ніж склепіння. Ширина арок і стовпів – 1,3 м. Чотирьом центральним стовпам відповідали плоскі пілястри на стінках з аналогічними композитивними капітелями й абаками. Ширина пілястрів така ж, як і стовпів. До Другої світової війни капітелі пілястрів були яскраво поліхромними, а стеля вкрита орнаментами рослинного характеру. Посе-